

Hysteron proteron
Harm Pinkster
Oxford June 29/30 2008

1. Quaeris ex me quid acciderit de iudicio quod tam praeter opinionem omnium factum sit, et simul vis scire quo modo ego minus quam soleam proeliatum sim. Respondebo tibi **hustero<n> proteron, Homêrikôs**. Ego enim, quam diu senatus auctoritas mihi defendenda fuit, sic acriter et vehementer proeliatum sum ut clamor concursusque maxima cum mea laude fierent. (Cic. *Att.* 1.16.1)

2. **Types of hysteron proteron**
 - 2.1 *Two questions answered in reverse order* (Minchin 2001)
 - (1)

(Hom. *Il.* 2.761-3)
 - 2.2 *Tipo narrativo* (E.Zaffagno, Enc. Virg. s.v. 871)
The structure of the Odyssey (*frame stories*)
 - (2) Illa enim est potentissima quaeque vere dicitur oeconomica totius causae *dispositio*, quae nullo modo constitui nisi velut in re praesente potest: ubi adsumendum prohoemium, ubi omittendum: ubi utendum expositione continua, ubi partita: ubi ab initiis incipiendum, ubi **more Homeric** a mediis vel ultimis ... (Quint. *Inst.* 7.10.11)
 - 2.3 *Tipo sintattico/formale (in fact various types)*
 - (3) TYDIDES SED ENIM hystero-proteron est 'sed enim ex quo impius Tydides'; nam hystero-logia unius sermonis est, ut <V 663> transtra per et remos.
(Serv. ad A. 2.162)
 - (4) SVBITO CVM hystero-logia est.
(Serv. ad A. 2.371)
 - (5) ceterum **pube tenus** quando dicimus, hystero-logia est.
(Cledonius 77.14)
 - (6) QVAS VENTO ACCESSERIT ORAS diximus superius figuram fieri, cum praepositio detracta nomini verbo copulatur, et plerumque eam suam retinere naturam plerumque convertere. Hoc igitur sciendum est, quia, cum casum suum retinet, hystero-logia est, ut hoc loco; cum autem mutat, figura est, ut Cumarum adlabitur oris; 'oris' enim pro oras posuit.
(Serv. ad A. 1.307: At pius Aeneas, per noctem plurima volvens, / ut primum lux alma datast, exire locos que / explorare novos, **quas** vento **accesserit oras** ...)
 - (7) PROGREDIOR PORTV CLASSES ET LITORA LINQVENS hystero-proteron in sensu: ante enim linquitur litus et sic a portu proceditur.

(Serv. ad A. 3.300)

- (8) MORESQVE VIRIS ET MOENIA PONET hysteroptereron in sensu; ante enim civitas, post iura conduntur.
(Serv. ad A. 1.264)
- (9) MORIAMVR ET IN MEDIA ARMA RVAMVS hysteroptereron quidem est; nam ante est in arma ruere, et sic mori.
(Serv. ad A. 2.353)

3. Homeric examples

(Chantraine 1953: 352)

- (10) (Hom. *Od.* 4.476)
- (11) (Hom. *Il.* 1.251)

4. More Latin examples of clausal coordination

- (12) ET TORRERE PARANT FLAMMIS ET FRANGERE SAXO multi hysteroptereron putant, non respicientes superiora, quia dixit undis Cererem esse corruptam, quam necesse fuerat ante sicari.
(Serv. ad A. 1.179)
- (13) Alii non accipiunt hysteroptereron, sed ‘modo hoc, modo illud facito’, ut diversa dixisse videatur]].
(Serv. ad G. 1.266-7: Nunc facilis Rubea texatur fiscina virga, / nunc **torrete** igni fruges, nunc **frangite** saxo.) (see Mynors’ note)
- (14) At pius exequiis Aeneas rite solutis, / aggere composito tumuli, posquam alta quierunt / aequora, **tendit iter velis portumque relinquit.**
(Verg. A. 7.5-7)
- (15) ... **ex Africa abesse et quantum pote proficisci** iubeo.
(*B. Afr.* 54.4) (Wölfflin)
- (16) Quas singulas scaphae adversariorum complures adortae **incendebant atque expugnabant.**
(*B. Afr.* 54.4)
- (17) Sit Scipio clarus ille, cuius consilio atque virtute Hannibal **in Africam redire atque Italia decedere** coactus est.
(Cic. *Catil.* 4.21) (Nutting 1916)
- (18) Caesar ... milites cohortatus est ut **beneficio fortunae uterentur castraque oppugnarent.**
(Caes. *Civ.* 3.95.1)
- (19) Orator autem omnia haec, quae putantur in communi vitae consuetudine **mala ac molesta et fugienda**, multo maiora et acerbiora verbis facit.
(Cic. *De Orat.* 1.221)

5. Functions of hysteron proteron

6. Bibliography

Chantraine, Pierre

(1953)

Grammaire homérique, II Syntaxe, Paris, Klincksieck

Dressler, Wolfgang

Harm Pinkster *Hysteron proteron* Oxford June 2007

- (1995) 'Interaction between iconicity and other semiotic parameters', in: Simone, Raffaele (ed.) *Iconicity in Language*, Amsterdam, Benjamins
- E. Adelaide Hahn
(1930) *Coordination of Non-coordinate Elements in Virgil*, New York, Diss. Columbia Univ.
- Jacobsohn, Herman
(1928) 'Zum homerischen hysteron proteron', *KZ* 56, 1-9
- McDevitt, A.S.
(1967) 'Hysteron proteron in the Aeneid', *Cl.Q.* 17, 316-21
- Minchin, Elisabeth
(2001) 'How Homeric is *hysteron proteron*', *Mnem.* 54, 636-45
- Norden, Eduard
(1927³) *P. Vergilius Maro, Aeneis Buch VI*, Stuttgart, Teubner
- Nutting, Herbert C.
(1916) 'Hysteron proteron', *Cl.J.* 11, 298-301
- Page, T.E.
(1984) 'Notes on Virgil, *Aeneid* 2.353 and Eur. *Bacchae* 506', *Cl.R.* 8, 203-4
- Williams, Gordon Willis
(1968) *Tradition and Originality in Roman Poetry*, Oxford, Clarendon Press
- Wölfflin, Eduard
(1889) 'Über die Latinität des Asinius Pollio', *ALL* 6.85-106